

НАСТУПНА ЗУПИНКА ЧЕСЬКА РЕСПУБЛІКА

ІНФОРМАЦІЯ ДЛЯ ІНОЗЕМЦІВ,
ЯКІ МАЮТЬ НАМІР ПЕРЕБУВАТИ В ЧР

НАВЧАННЯ

ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ

ВІЗА

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Інформаційну брошуру „Наступна зупинка – Чеська Республіка” створила група експертів Департаменту з питань надання притулку та міграційної політики Міністерства внутрішніх справ, представників Інтеграційних центрів, неурядових неприбуткових організацій „Слово 21” та „ІОМ - Міжнародної організації з питань міграції”.

© o. s. Slovo 21, 2012

Усі права захищені. Будь-яке відтворення цього видання або будь-якої його частини, а також його розповсюдження в електронному або механічному вигляді, включаючи фотокопії, без письмової згоди видавця забороняється.

ISBN 978-80-904327-3-4

НАСТУПНА ЗУПИНКА ЧЕСЬКА РЕСПУБЛІКА

ІНФОРМАЦІЯ ДЛЯ ІНОЗЕМЦІВ, ЯКІ МАЮТЬ НАМІР ПЕРЕБУВАТИ В ЧР

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Брошура виникла в рамках проекту, фінансованого Європейським Союзом з Європейського фонду з питань інтеграції громадян третіх країн, спільно з Міністерством внутрішніх справ Чеської Республіки.

сторінка 05

НАСТУПНА ЗУПИНКА – ЧЕСЬКА РЕСПУБЛІКА

Кому брошура призначена?

Кому брошура не призначена?

Що таке довгострокова віза?

Що таке дозвіл на довгострокове перебування?

Хто приймає рішення про вашу заяву?

сторінка 06

ПЛАНУЮ ВІД'ЇЗД ДО ЧР

Хочу в ЧР навчатися

Хочу в ЧР працювати

Хочу в ЧР вести підприємницьку діяльність

сторінка 08

сторінка 12

сторінка 14

Я ПРИЇЗДЖАЮ ДО ЧР

Що означає обов'язок реєстрації?

Що таке біометрія та біометричне посвідчення?

Як повідомляти про зміни?

Як продовжити перебування в ЧР?

Як їздити в інші країни Шенгену та ЄС?

Я хочу, аби за мною до ЧР приїхала моя сім'я

Медичне та соціальне страхування в ЧР

сторінка 15

сторінка 16

сторінка 17

сторінка 19

НА ЩО ТРЕБА ЗВЕРНУТИ УВАГУ? ЯКІ ІСНУЮТЬ РИЗИКИ?

Безкоштовна допомога та інформація

Посередники

Особисті документи

Довіреність

Робочі умови

Борги та відсутність заборгованості

Дотримання законів

Зміна адреси в ЧР

Заощадження на випадок скрути

сторінка 20

сторінка 21

ВАЖЛИВІ КОНТАКТИ В ЧР

Перед від'їздом до ЧР

Після приїзду до ЧР

Ця брошура призначена для іноземців з третіх країн, які вирішили приїхати до Чеської Республіки на довгий строк. Брошура ознайомить іноземців з правилами отримання, а також збереження легального статусу перебування, а супровідний документальний фільм (DVD) наблизить середовище Чеської Республіки. Прикладається також і перелік, згідно з яким іноземці самі можуть періодично контролювати, чи не забули вони виконати якийсь зі своїх обов'язків перед від'їздом та протягом перебування в Чеській Республіці.

Ця брошура виникла паралельно з іншими інформаційними матеріалами, такими як, наприклад, короткий документальний фільм і брошура „Ласкаво просимо до Чеської Республіки“, а також супутні інформаційні матеріали, які іноземці отримують після приїзду до ЧР. Метою цих інформаційних матеріалів є підтримка інтеграції іноземців у Чеській Республіці, поглиблення знання їхніх прав та обов'язків в ЧР, а також самостійної орієнтації в чеському середовищі та місцевому регіоні. Метою є також поширення інформації про легальні можливості перебування в ЧР та застереження перед негативними явищами. За допомогою переданої інформації ми хочемо якомога більше підтримати самостійність та незалежність новоприбулих іммігрантів. Більшість питань, пов'язаних з перебуванням в ЧР, можна вирішити самостійно. У випадку необхідності також можна звернутися за безкоштовними послугами у неурядові неприбуткові організації (ННО) та Інтеграційні центри.

КОМУ БРОШУРА ПРИЗНАЧЕНА?

Ця брошура є призначена громадянам країн, що не є членами ЄС, які планують приїхати до ЧР на більше, ніж 90 днів, і тому будуть подавати заяву про довгострокову візу або дозвіл на довгострокове перебування.

КОМУ БРОШУРА НЕ ПРИЗНАЧЕНА?

Ця брошура НЕ призначена громадянам ЄС та членам їх сімей, ані заявникам про отримання шенгенської візи або дозволу на постійне перебування!

ЩО ТАКЕ ДОВГОСТРОКОВА ВІЗА?

Довгострокова віза – це віза для перебування понад 90 днів, з максимальним строком дії 6 місяців. Саме на цей тип візи іноземці найчастіше подають заяви перед першим приїздом до ЧР на строк понад 90 днів. Якщо ви захочете потім залишитися в ЧР на довгий час і будете виконувати той самий вид діяльності, для здійснення якого ви приїхали в ЧР та на підставі якого вам була надана довгострокова віза (тобто будете мати ту ж саму мету перебування), то ви зможете продовжити строк перебування, подавши заяву про дозвіл на довгострокове перебування в ЧР. **Довгострокова віза – це наклейка в паспорті.**

ЩО ТАКЕ ДОЗВІЛ НА ДОВГОСТРОКОВЕ ПЕРЕБУВАННЯ?

Дозвіл на довгострокове перебування - це статус перебування, заява про надання якого подається вже на території ЧР після попереднього отримання довгострокової візи. Лише в окремих випадках заяву можна подати ще перед першим приїздом в ЧР. Дозвіл видається максимально на 2 роки. **Дозволом на довгострокове перебування є біометрична картка з чипом.**

Навчіться розрізняти довгострокову візу та дозвіл на довгострокове перебування! Дуже важливо розуміти різницю між цими поняттями!

ХТО ПРИЙМАЄ РІШЕННЯ ПРО ВАШУ ЗАЯВУ?

Рішення щодо заяви на отримання шенгенської візи приймає дипломатичне представництво, в якому ви подали заяву. Рішення стосовно заяви про надання довгострокової візи або дозволу на довгострокове перебування приймає Міністерство внутрішніх справ ЧР, якому вашу заяву перешле дипломатичне представництво.

ПЛАНУЮ ВІД'ІЗД ДО ЧР

ХОЧУ В ЧР НАВЧАТИСЯ

Якщо ви хочете в ЧР навчатися і вже вибрали собі вищий навчальний або вищий спеціальний заклад, перевірте наступну інформацію: Чи мова буде йти про „навчання“ згідно із законом «Про перебування іноземців в ЧР» чи про навчання, яке до цієї категорії не відноситься? (Перевірте це у школі в ЧР або на www.imigracniportal.cz у секції „Інформація для шкіл та студентів“.)

Як довго ви будете навчатися в ЧР? (З'ясуйте у школі в ЧР).

Якщо ви збираєтеся навчатися в ЧР довше, ніж 90 днів, в залежності від типу навчання ви можете подати у дипломатичному представництві ЧР заяву про наступні типи віз або дозволів на перебування:

• **дозвіл на довгострокове перебування з метою „навчання“** – заяву про надання цього типу дозволу має право подати у дипломатичне представництво ЧР іноземець, що збирається на території ЧР перебувати довше, ніж 3 місяці, і якщо йдеться про навчання згідно із законом „Про перебування іноземців у ЧР“, за винятком навчання у середній школі або у консерваторії, яке не здійснюється у рамках програми обміну, або оплачуваної спеціальної практики.

На результат вашої заяви ви будете чекати приблизно 60 днів. Про результат вас повідомить установа дипломатична установа ЧР. Якщо на вас не розповсюджується візовий обов'язок, то після повідомлення результату ви можете приїхати до ЧР. Протягом 3 днів після приїзду ви повинні прибути до відділення Міністерства внутрішніх справ (для реєстрації та надання біометричних даних з метою видання посвідчення про дозвіл на перебування). Пізніше, у цьому ж відділенні ви отримаєте і посвідчення про дозвіл на перебування. Якщо ж на вас розповсюджується візовий обов'язок, то установа дипломатичне представництво ЧР видасть вам для поїздки „візу для отримання дозволу на перебування“.

• **довгострокова віза з метою „навчання“** – заяву про надання візи має право подати у дипломатичне представництво ЧР іноземець, що збирається на території ЧР перебувати довше, ніж 3 місяці, і якщо йдеться про навчання згідно із законом „Про перебування іноземців у ЧР“. Навчання у середній школі або у консерваторії у цьому випадку не повинно здійснюватися у рамках програми обміну, а спеціальна практика може бути оплачувана.

На результат заяви ви будете чекати приблизно 60 днів. Про результат вас повідомить дипломатичне представництво ЧР, яке вам також вклеїть візу у паспорт. Протягом 3 днів після приїзду до ЧР ви повинні зареєструватися у Поліції у справах іноземців.

• **довгострокова віза з метою „інше“** (тобто і освіта) – подати заяву у дипломатичне представництво ЧР має право іноземець, що збирається на території ЧР перебувати довше, ніж 3 місяці, і якщо йдеться про освітню діяльність, яка згідно із законом „Про перебування іноземців у ЧР“ не являється навчанням.

На результат заяви ви будете чекати приблизно 90-120 днів, або в окремих випадках і довше. Про результат вас повідомить дипломатичне представництво ЧР, яке вам також вклеїть візу у паспорт. Протягом 3 днів після приїзду до ЧР ви повинні зареєструватися у Поліції у справах іноземців.

До заяви необхідно додати наступні документи на чеській мові (у випадку закордонних документів необхідний їхній переклад, засвідчений судовим перекладачем):

- Довідка про прийом на навчання,
- Документ про забезпечення житлом на території ЧР,
- Документ про те, що маєте достатню кількість фінансових засобів та можете ними на території ЧР розпоряджатися,
- Довідка про медичне страхування в ЧР,
- Довідка про несудимість з країни вашого походження,
- Медична довідка з країни вашого походження (на вимогу дипломатичного представництва ЧР).

Вам необхідно, детальніше ознайомитися з цією проблематикою на сторінках www.imigracniportal.cz у секції „Інформація для шкіл та студентів“.

Не забувайте, що:

- У випадку надання довгострокової візи ви повинні протягом 3 днів після приїзду до ЧР пройти обов'язкову реєстрацію у відділенні Поліції у справах іноземців, якщо за вас це вже не зробила особа, що надала вам житло (гуртожиток).
- Якщо ви приїжджаєте до ЧР для отримання дозволу на довгострокове перебування, ви можете пройти обов'язкову реєстрацію у вищевказаний строк у відділенні Міністерства внутрішніх справ, де одночасно виконаєте свої обов'язки, пов'язані з наданням біометричних даних для посвідчення про дозвіл на перебування.
- Якщо ви маєте візу або дозвіл на перебування з метою навчання, то ви повинні **протягом усього періоду бути студентом**, тобто виконувати мету перебування. **Під час навчання іноземці можуть працювати та займатися підприємництвом**, однак, у першу чергу вони повинні виконувати головну мету перебування, тобто навчатися.
- Якщо ви вирішите **поміняти школу**, то спочатку вам слід належним чином закінчити навчання у одній школі і відразу розпочати навчання у новій. Попередня школа сповістить Міністерство внутрішніх справ про закінчення вашого навчання, а вашим завданням є повідомити Міністерство внутрішніх справ про зміну навчального закладу. Зміни сповіщаються у відділі Міністерства внутрішніх справ протягом 3 днів.
- Довідку про навчання від школи ви повинні мати і протягом літніх канікул або до моменту закінчення навчання (іспит, державні іспити та ін.). Протягом свого навчання в ЧР ви можете під час літніх канікул виїжджати з країни. Якщо в цей час ваша заява про надання дозволу на перебування буде в провадженні, то ви повинні про свій від'їзд належним чином повідомити відділення Міністерства внутрішніх справ та забезпечити отримання своєї кореспонденції.
- У випадку вашого **відрахування зі школи**, навчальний заклад буде про це інформувати Міністерство внутрішніх справ, ваша віза або дозвіл на перебування може бути анульовано.

ХОЧУ В ЧР ПРАЦЮВАТИ

Якщо ви хочете приїхати до ЧР працювати, ви повинні ще до приїзду до ЧР знайти роботу.

Ви можете **самостійно з'ясувати**, якою є сучасна пропозиція роботи в ЧР на сторінках http://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam/prociz/vmciz. Не обов'язково завжди звертатися в агентство з питань працевлаштування.

Якщо ви все таки вирішите співпрацювати з посередницьким агентством (агентством з питань працевлаштування), перевірте чи має воно обов'язковий дозвіл на опосередкування працевлаштування в ЧР: http://portal.mpsv.cz/sz/zamest/zpr_prace. З агентством, яке такого дозволу не має, не співпрацюйте.

Оплату за опосередкування працевлаштування приватним агентствам повинен заплатити роботодавець, а не працівник!

ДОВГОСТРОКОВА ВІЗА З МЕТОЮ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ

Громадяни третіх країн можуть в ЧР працювати на позиціях, на які неможливо було знайти відповідного претендента на працевлаштування, зареєстрованого в ЧР. ЧР має право встановлювати квоти щодо кількості осіб з третіх країн, яким буде надано дозвіл на працевлаштування, а також має право не продовжити дію вже виданого дозволу на працевлаштування. ЧР також має право будь-коли встановити нові умови в'їзду та перебування в ЧР з метою працевлаштування, виходячи із ситуації на ринку праці.

Якщо вам в ЧР запропонували роботу, то вам потрібно мати:

- Дозвіл на працевлаштування від свого роботодавця,
- Довгострокову візу з метою „працевлаштування“.

На результат заяви ви будете чекати приблизно 90-120 днів, або в окремих випадках і довше. Про результат вас повідомить дипломатичне представництво ЧР, яке вам також вклеїть візу у паспорт. Протягом 3 днів після приїзду до ЧР ви повинні зареєструватися у Поліції у справах іноземців.

До заяви необхідно додати наступні документи на чеській мові (у випадку закордонних документів необхідний їхній переклад, засвідчений судовим перекладачем):

- Дозвіл на працевлаштування,
- Документ про забезпечення житлом на території ЧР,
- Документ про те, що ви маєте достатню кількість фінансових засобів та можете ними на території ЧР розпоряджатися,
- Довідка про медичне страхування в ЧР,
- Довідка про несудимість з країни вашого походження,
- Медична довідка з країни вашого походження (на вимогу дипломатичного представництва ЧР).

Вам необхідно детальніше ознайомитися з цією проблематикою на сторінках www.portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam, а також www.imigracniportal.cz в секції „Громадяни третіх країн“ – „Віза для перебування понад 90 днів“.

ДОВГОСТРОКОВЕ ПЕРЕБУВАННЯ – ЗЕЛЕНА КАРТКА

Ви можете подати заяву про три типи зелених карток в залежності від рівня досягнутої освіти:

- тип „А“ – кваліфіковані працівники з вищою освітою та ключовий персонал,
- тип „В“ – кваліфіковані працівники на робочих позиціях, де вимагається як мінімум „свідчення про закінчення навчання“,
- тип „С“ – решта працівників (без освіти).

Заяву про зелену картку ви можете подати лише тоді, коли ви є громадянином Австралії, Чорногорії, Хорватії, Японії, Канади, Південної Кореї, Нової Зеландії, Боснії та Герцеговини, Македонії, Сполучених Штатів Америки, Сербії та України.

На результат вашої заяви про видання зеленої картки ви будете чекати приблизно 30 днів, а в деяких випадках і довше. Про результат вас буде інформувати дипломатичне представництво ЧР. Якщо заява про видання зеленої картки буде вирішена позитивно, і на вас не

розповсюджується візовий обов'язок, то після повідомлення про результат ви можете приїхати до ЧР. Протягом 3 днів після приїзду ви повинні прибути у відділення Міністерства внутрішніх справ для обов'язкової реєстрації та зняття біометричних даних з метою видачі посвідчення про дозвіл на перебування. Пізніше у цьому ж відділенні ви отримаєте посвідчення про дозвіл на перебування. Якщо ж на вас розповсюджується візовий обов'язок, то дипломатичне представництво видасть вам для поїздки „візу для отримання дозволу на перебування“.

До заяви необхідно додати наступні документи на чеській мові (у випадку закордонних документів необхідний їхній переклад, засвідчений судовим перекладачем):

- Номер робочої позиції для зеленої картки,
- Документ про освіту, офіційно визнаний чеськими установами (т.зв. нострифікація) – лише для карток типу „А“,
- Документ про професійну придатність для виконання регульованої професії, якщо мова йде про виконання саме такої професії,
- Документ про туристичне медичне страхування для поїздки в ЧР,
- Довідка про несудимість з країни вашого походження,
- Медична довідка з вашої країни (на вимогу дипломатичного представництва ЧР),
- Після приїзду до ЧР документ про забезпечення житлом на території ЧР.

Вам необхідно, детальніше ознайомитися з цією проблематикою на сторінках www.imigracniportal.cz у секції „Громадяни третіх країн“ – „Дозвіл на довгострокове перебування“ – „Зелена картка“ або на http://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam.

Ви можете **самі з'ясувати**, якою є сучасна пропозиція праці в ЧР для іноземців з зеленими картами на порталі Міністерства праці та соціальних справ на http://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam/zelka/vm. Вам не обов'язково звертатися у агентство з питань працевлаштування.

ДОВГОСТРОКОВЕ ПЕРЕБУВАННЯ – СИНЯ КАРТКА

Сині картки видаються лише для працівників із закінченою вищою освітою або вищою спеціальною освітою, якщо навчання тривало принаймні 3 роки. Трудовий договір має бути підписаний з роботодавцем до приїзду до ЧР, тобто перед подачею заяви про синю картку. Трудовий договір має бути укладений на строк не менше одного року, на встановлену законом тижневу робочу добу, а також має містити розмір домовленої місячної або річної заробітної плати, яка має відповідати принаймні 1,5 кратній середній річній зарплаті в ЧР.

На результат вашої заяви про надання зеленої картки ви будете чекати приблизно 90 днів, а в деяких випадках можливо і довше. Про результат вас буде інформувати дипломатичне представництво ЧР. Якщо заява про надання синьої картки буде вирішена позитивно, і на вас не розповсюджується візовий обов'язок, то після повідомлення про результат ви можете приїхати до ЧР. Протягом 3 днів від приїзду ви повинні прибути у відділення Міністерства внутрішніх справ для обов'язкової реєстрації та зняття біометричних даних з метою видачі посвідчення про дозвіл на перебування. Пізніше, у цьому ж відділенні ви отримаєте посвідчення про дозвіл на перебування. Якщо ж на вас розповсюджується візовий обов'язок, то дипломатичне представництво ЧР видасть вам для поїздки „візу для отримання дозволу на перебування“.

До заяви необхідно додати наступні документи на чеській мові (у випадку закордонних документів необхідний їхній переклад, засвідчений судовим перекладачем):

- Трудовий договір,
- Документ про освіту, офіційно визнану чеськими установами (т.зв. нострифікація),
- Документ про професійну придатність для виконання регульованої професії, якщо мова йде про виконання саме такої професії,
- Довідка про туристичне медичне страхування,
- Довідка про несудимість з країни вашого походження,
- Медична довідка з країни вашого походження (на вимогу дипломатичного представництва ЧР),
- Після приїзду до ЧР документ про забезпечення житлом на території ЧР.

Вам необхідно детальніше ознайомитися з цією проблематикою на сторінка www.imigracniportal.cz у секції „Громадяни третіх країн“ – „Дозвіл на довгострокове перебування“ – „Синя картка“ або на http://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam.

Ви можете **самі з'ясувати**, якою є сучасна пропозиція праці в ЧР для іноземців з синіми картками на порталі Міністерства праці на соціальних справах на http://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam/modka/vm.

Вам не обов'язково звертатися в агентство з питань працевлаштування.

Не забувайте, що:

- Дозвіл на працевлаштування надає вам право працювати (його видає Центр зайнятості ЧР) та служить підставою для подання заяви про візу або дозвіл на перебування з метою працевлаштування. Дозвіл на працевлаштування та дозвіл на перебування/віза являються двома різними дозволами. Однак зелена та синя картки є т.зв. дуальним дозволом, тобто дозволом на працевлаштування та дозволом на перебування в одному!
- Якщо ви приїхали до ЧР на підставі довгострокової візи, яка була видана максимально на 6 місяців, і в цей період втратили роботу або хочете її змінити, то між вашим старим та новим дозволом на працевлаштування не повинно бути перерви. Перерва між дозволами на роботу може сприйматися як невиконання мети перебування, і через це вам можуть анулювати довгострокову візу. Якщо ви маєте дозвіл на довгострокове перебування і в період його дії втратите роботу або захочете її змінити, то між вашим старим та новим дозволом на працевлаштування не повинно бути перерви. Перерва між дозволами на роботу може бути максимально 60 днів, і то лише у особливих випадках, встановлених законом „Про перебування іноземців“ та кодексом праці (т.зв. охоронний строк). Мова йде, наприклад, про випадки, коли ви втратите роботу не з власної вини. Однак варто пам'ятати, що у разі підписання заяви про звільнення за згодою ви втрачаєте охоронний строк для пошуку нової роботи.
- Якщо вам не вдається знайти собі нову роботу, то ваше перебування у ЧР буде закінчене, і ви будете змушені повернутися у країну вашого походження за власні кошти.
- Треба завжди вимагати від роботодавця власну копію трудового договору. Ретельно зберігайте усю підписану з роботодавцем документацію! Тривайте на письмовому записі усіх трудових домовленостей. Підпишіть лише ті угоди, зміст яких ви розумієте. Усі типи трудових договорів та домовленостей повинні бути укладені письмово. Письмовою повинна бути і угода про звільнення або угода про закінчення трудових відносин.
- Якщо ви відпрацюєте встановлений законом тижневий робочий час у 40 годин, ви маєте право принаймні на мінімальну заробітну плату (приблизно 8000 чеських крон у місяць = біля 427 доларів США = біля 333 Євро, або 48,10 чеських крон на годину).
- Вам необхідно з'ясувати, чи роботодавець платить за вас медичне та соціальне страхування. Це його обов'язок! Картку медичного страхування ви повинні завжди мати при собі!
- Якщо ви працюєте в недостойних, антисанітарних або небезпечних для здоров'я умовах, зверніться за допомогою у місцеву інспекцію праці (контакти знайдете на www.suip.cz) або в Інтеграційні центри чи неприбуткові неурядові організації. На роботодавця можна подати скаргу у інспекцію праці, якщо у вас є підписані документи і ви згодні давати свідчення.
- Якщо ви порушите умови, встановлені дозволом на працевлаштування, або працюватимете без дозволу на працевлаштування, то цим ви порушуєте закони Чеської Республіки. Нелегальним, наприклад, вважається виконання роботи поза місцем роботи, вказаним у дозволі на працевлаштування. У цьому випадку, як вам, так і вашому роботодавцю загрожують високі штрафи. Більше того, ви не зможете домогтися від свого роботодавця своїх прав та заробітної плати. В такій ситуації ви є дуже вразливі і вам загрожує багато ризиків.

ЗАСВІДЧЕННЯ ДОКУМЕНТІВ

Якщо роботодавець вимагає на вільне робоче місце спеціальну кваліфікацію, то іноземець повинен надати документ, який підтверджує його професійну придатність. Визнання закордонних атестатів та дипломів є важливим і тоді, коли дана особа хоче продовжувати навчання в Чеській Республіці. Для того, щоб документи про здобуту освіту (дипломи та атестати) вважалися рівноцінними та дійсними, необхідно провести їх визнання та отримати відповідний документ, який це визнання підтверджує.

Під **нострифікацією** розуміється визнання рівноцінності здобутого ступеня закордонної освіти (початкової, середньої, вищої спеціальної та вищої) з освітою в Чеській Республіці. Дипломи **початкових, середніх та вищих спеціальних шкіл нострифікуються у департаментах освіти відповідних Крайових адміністрацій**. Для провадження про нострифікацію необхідно надати документ про

зміст та об'єм навчання. Документи повинні бути легалізовані та перекладені на чеську мову судовим перекладачем, якщо міжнародна угода не передбачає інше.

У випадку **засвідчення дипломів про вищу освіту** необхідно **звернутися безпосередньо до вищого навчального закладу (не приватного)**, який здійснює подібну за змістом акредитовану освітню програму, або у Міністерство освіти, молоді та фізичної культури, якщо освіта була здобута у країні, з якою ЧР має укладену міжнародну угоду про взаємне визнання рівноцінності документів про здобуту освіту.

При легалізації (засвідченні документів) ви також можете зустрітися з поняттями **апостиль та суперлегалізація**. Смыслом апостиллю та суперлегалізації є вірогідне підтвердження факту, що документ був виданий або засвідчений певним органом юстиції або управління відповідної держави, або ж у його присутності підписаний. Засвідчується дійсність офіційної печатки та підпису на документі, а не зміст самого документа. Засвідчення документів є підтвердженням їх дійсності з метою виключення підробки.

Вам необхідно детальніше ознайомитися з цією проблематикою на сторінках Міністерства закордонних справ: www.mzv.cz/jnp/cz/cestujeme/overovani_listin/index.html або на сторінках Міністерства освіти, молоді та фізичної культури: www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/uznavani-vzdelani, або звернутися у спеціалізовані неприбуткові організації.

ХОЧУ В ЧР ВЕСТИ ПІДПРИЄМНИЦЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ

Якщо ви приїжджаєте до Чеської Республіки на основі довгострокової візи з метою підприємницької діяльності, то на вас, як на підприємця, розповсюджується цілий ряд обов'язків. Перш за все, самостійно перевіряйте всю інформацію, та довіряйте лише офіційним джерелам.

Якщо ви приїжджаєте в ЧР з іншою метою перебування, ніж з метою підприємництва, але бажаєте вести підприємницьку діяльність, то після 2 років легального перебування в ЧР (або ж після 3 років, якщо перебуваєте в ЧР з метою об'єднання сім'ї) ви маєте можливість подати заяву про зміну мети перебування.

Підприємництво в Чеській Республіці можна здійснювати на основі ліцензії на здійснення підприємницької діяльності або на підставі участі в юридичній особі.

Що стосується участі у юридичній особі, то право на перебування з метою участі в юридичній особі надається лише членам статутних органів юридичної особи. Іноземцям, які являються лише компаньйонами або членами юридичної особи (але не являються членами статутних органів), Центр зайнятості може видати дозвіл на працевлаштування, на основі якого вони можуть отримати дозвіл на перебування з метою працевлаштування.

Іноземець повинен розуміти відмінність між підприємництвом та роботою за наймом, оскільки в разі проведення перевірки інспекцією праці йому може загрозувати високий штраф. Переконайтеся в тому, що умови вашого підприємництва не суперечать чеським законам. Працевлаштуванням, наприклад, вважається і виконання завдань, що випливають з предмету діяльності юридичної особи або кооперативу, які виконує компаньйон, статутний орган або член кооперативу. Трудовою діяльністю вважається і відраджена закордонним роботодавцем на основі торговельної або іншої угоди, укладеної з місцевою юридичною або фізичною особою.

Наступний текст, перш за все, відноситься до **підприємництва на основі ліцензії**.

Особа, яка самостійно здійснює прибуткову діяльність, тобто займається підприємництвом або іншою економічною діяльністю, вважається **самозайнятою особою або також індивідуальним підприємцем (OSVČ)**. Індивідуальне підприємництво регулюється т.зв. законом «Про підприємництво».

Іноземці, загалом, можуть займатися підприємництвом у Чеській Республіці на тих самих умовах, що й чеські громадяни.

ПІДПРИЄМНИЦЬКЕ УПРАВЛІННЯ

Це управління займається видачею ліцензій. Особа з ліцензією в Чеській Республіці вважається підприємцем (самозайнятою особою (OSVČ)).

МЕДИЧНЕ СТРАХУВАННЯ

Підприємці повинні самостійно сплачувати внески на медичне страхування.

Якщо ви приїдете до ЧР із туристичним медичним страхуванням, оформленим у країні вашого походження, то у випадку продовження вашого перебування необхідно оформити нове комплексне медичне страхування в страховій компанії, акредитованій у ЧР чеськими органами, призначеними для цієї діяльності.

РАЙОННЕ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ (RÚS)

Проблематикою соціального забезпечення в Чеській Республіці займається Чеське управління соціального забезпечення (ЧУСЗ).

Кожен підприємець в ЧР повинен самостійно стати на облік у Районному управлінні соціального забезпечення та вносити завдатки на соціальне забезпечення – завжди з 1-го по 20-те число наступного місяця. Самозайнята особа зобов'язана не пізніше 8-го числа нового календарного місяця доводити до відома районне управління соціального забезпечення будь-які зміни.

Якщо іноземець має візу чи дозвіл на перебування з метою підприємництва, йому не можна зніматися з обліку в РУСЗ, навіть у разі, якщо він деякий час не займається бізнесом, не має доходів, знаходиться за межами ЧР тощо.

У разі виникнення заборгованості в РУСЗ загрожує анулювання дозволу на перебування або візи!

ПОДАТКОВА ІНСПЕКЦІЯ

Іноземець, що отримав ліцензію на здійснення підприємницької діяльності, повинен зареєструватися у податковій інспекції, де отримає ідентифікаційний номер платника податків (DIČ).

Кожен, хто займається підприємництвом, зобов'язаний вести облік доходів та видатків, на основі якого можна буде вирахувати базу оподаткування. Кожен, хто займається підприємництвом, зобов'язаний подавати податкову декларацію до 31-го березня наступного року, навіть у разі, якщо він займався підприємництвом менше року або не мав доходів взагалі. На підставі поданої податкової декларації самозайнята особа сплачує податок з доходу.

До заяви необхідно додати наступні документи на чеській мові (у випадку закордонних документів необхідний їхній переклад, засвідчений судовим перекладачем):

- Виписка з реєстру підприємців або торговельного реєстру ЧР,
- Документ про забезпечення житлом на території ЧР,
- Документ про наявність достатньої кількості фінансових засобів, якими можна розпоряджатися на території ЧР,
- Довідка про медичне страхування,
- Довідка про несудимість з країни вашого походження,
- Медична довідка з країни вашого походження (на вимогу дипломатичного представництва ЧР).

Вам необхідно детальніше ознайомитися з цією проблематикою на сторінках www.imigracniportal.cz в секції „Громадяни третіх країн“ – „Візи з метою перебування понад 90 днів“.

Не забувайте, що:

- Між підприємництвом та роботою за наймом існує значна різниця. Ви можете вважати, що здійснюєте підприємницьку діяльність, займаючись при цьому діяльністю, що за чеськими законами вважається роботою за наймом. У такому разі вам загрожують високі штрафи за обходження закону «Про зайнятість».
- Якщо ви приїдете до ЧР з метою підприємництва, вам доведеться протягом усього часу перебування в ЧР платити податки, а також медичне та соціальне страхування.
- Якщо ви захочете залишитися в ЧР та продовжити строк дії дозволу на перебування, вам доведеться підтвердити наявність достатньої кількості грошових коштів на перебування. Тобто не можна займатися бізнесом лише задля отримання права на перебування, протягом тривалого строку не декларуючи жодних доходів від підприємництва.
- Необхідно самостійно перевіряти інформацію з офіційних джерел або за допомогою Інтеграційних центрів та неурядових організацій.

Я ПРИЇЗДЖАЮ ДО ЧР

ЩО ОЗНАЧАЄ ОБОВ'ЯЗОК РЕЄСТРАЦІЇ?

Після в'їзду на територію ЧР вашим першочерговим обов'язком є зареєструватись протягом 3 робочих днів від дати перетину кордону!

Якщо ви прибули на основі довгострокової візи, то реєструєтесь у відділі Поліції у справах іноземців по місцю проживання в ЧР.

Якщо ви прибули на основі „візи з метою отримання дозволу на проживання”, тобто з метою отримання дозволу на довгострокове проживання, реєструєтесь у департаменті Міністерства внутрішніх справ, де ви одночасно зможете виконати обов'язок зняття біометричних даних з метою видачі посвідчення про дозвіл на перебування (див. нижче).

Під час реєстрації ви повинні пред'явити дійсний закордонний паспорт та заповнену реєстраційну картку (ви її отримаєте у відділі Поліції у справах іноземців або Міністерства внутрішніх справ).

Вас можуть попросити пред'явити документ про туристичне медичне страхування.

Обов'язок реєстрації не поширюється на іноземців, що виконали такий обов'язок посередництвом юридичної особи, яка надає житло (готель, студентський гуртожиток). Обов'язок реєстрації також не поширюється на осіб молодших 15 років.

Адреси відділів Поліції у справах іноземців та Міністерства внутрішніх справ можна знайти на www.imigracniportal.cz у секції „Контакти”.

ЩО ТАКЕ БІОМЕТРІЯ ТА БІОМЕТРИЧНЕ ПОСВІДЧЕННЯ?

Якщо ви подаватимете заяву про надання довгострокової візи, цей розділ вас не стосується!

Біометрія - це зображення т.зв. біометричних даних, тобто зображення обличчя, відбитків пальців та електронний підпис. Ці т.зв. біометричні дані містяться в біометричних посвідченнях. Біометричні дані знімаються за допомогою спеціального технічного обладнання у відділах Міністерства внутрішніх справ, де видаються біометричні посвідчення.

Зняття біометричних даних стосується громадян третіх країн, що перебувають у ЧР на основі дозволу на довгострокове або постійне проживання. Цей обов'язок не поширюється на громадян третіх країн, що перебувають у ЧР на підставі довгострокових віз.

Дозвіл на довгострокове перебування видається у формі посвідчення про дозвіл на перебування, що містить носії інформації з біометричними даними.

Якщо ваша заява про надання дозволу на перебування була схвалена, то після приїзду на територію ЧР ви повинні протягом 3 днів особисто прибути у відділ Міністерства внутрішніх справ з дійсним закордонним паспортом для зняття біометричних даних для оформлення біометричного посвідчення.

Після зняття біометричних даних не пізніше ніж через 60 днів вас знову викличуть прибути у те ж відділення, де ви отримаєте посвідчення та оплатите держмито у вигляді гербової марки (гербова марка купується у поштово відділенні). Перед отриманням посвідчення у вас знову знімуть біометричні дані для перевірки дії посвідчення.

Видане посвідчення про дозвіл на перебування є достатнім ідентифікаційним документом для вашого перебування в ЧР. Однак, у випадку в'їзду/в'їзду з/до ЧР, ви повинні користуватися своїм закордонним паспортом.

Якщо без поважних причин ви не приїдете на територію ЧР і не прибудете у відділ Міністерства внутрішніх справ з метою зняття біометричних даних або не забереєте своє посвідчення про дозвіл на перебування, то провадження по вашій заяві про дозвіл на довгострокове перебування буде зупинено.

Дбайте про те, аби не загубити та не пошкодити біометричне посвідчення. За видачу нового сплачуються високі збори.

Вам необхідно краще ознайомилися з цією проблематикою на сторінках www.imigracniportal.cz в секції „Громадяни третіх країн” – „Біометрія”.

ЯК ПОВІДОМЛЯТИ ПРО ЗМІНИ?

Під час перебування в ЧР ви зобов'язані до 3 робочих днів повідомляти про зміну прізвища, сімейного стану, даних закордонного паспорта та посвідчення про дозвіл на перебування.

Крім того, ви зобов'язані у 30-денний строк повідомляти про зміну місця проживання (адреси) в ЧР. Про зміну адреси бажано повідомляти у встановлений строк, оскільки державні установи вам можуть надіслати поштою рекомендоване відправлення на адресу, яку ви вказали при реєстрації. Вже через 10 днів після надходження листа до вашого поштового відділення відправлення вважається доставленим, навіть якщо ви його не отримали.

Про зміни повідомляйте особисто, або в письмовій формі (рекомендованим листом) відділ Міністерства внутрішніх справ. Наперед з'ясуйте факт, чи для повідомлення про зміни вам треба прийти особисто, чи можна це вчинити за допомогою листа. В кожному випадку необхідно дотримуватись строку для реєстрації зміни та принести/вислати оригінал або засвідчену копію документа про дану зміну.

Якщо в результаті змін, які настали, буде необхідно видати нове посвідчення про дозвіл на перебування, то вам треба буде оплатити відповідний збір.

Більше інформації на цю тему знайдете на сторінці www.imigracniportal.cz в секції „Громадяни третіх країн” – „Реєстрація змін”.

ЯК ПРОДОВЖИТИ ПЕРЕБУВАННЯ В ЧР?

Якщо перебуватимете в ЧР на основі довгострокової візи і вирішите продовжити строк перебування в ЧР, то максимально за 90 і мінімально за 14 днів до закінчення дії візи ви повинні подати заяву про надання дозволу на довгострокове перебування. Однак, у цьому випадку мета перебування повинна залишитися незмінною, необхідно також до заяви додати всі встановлені законом документи.

Якщо ваш нинішній та запланований строк перебування сукупно не перевищує 6 місяців, ви може подати заяву про продовження строку дії візи. Однак лише за умови, що мета перебування залишається незмінною, а ви пред'явите всі необхідні додатки до заяви.

Неподання заяви про продовження дії довгострокової візи або заяви про продовження перебування у встановлений законом строк може потягнути за собою припинення вашого перебування в ЧР.

ЯК ЇЗДИТИ В ІНШІ КРАЇНИ ШЕНГЕНУ ТА ЄС?

Шенгенська зона – це сукупність територій держав, на спільних кордонах між якими не здійснюється прикордонний контроль осіб. Відмова від охорони кордонів компенсується поглибленим співробітництвом та спільними правилами охорони зовнішніх кордонів, поліцейської та судової взаємодії, захисту особистих даних, видачі віз та обміну даними у межах Шенгенської інформаційної системи (SIS). Окремі держави Шенгенської зони обмінюються інформацією. Якщо іноземець вчинить правопорушення в одній державі, це може потягнути за собою заборону в'їзду до решти держав Шенгенської зони.

До держав-учасниць Шенгенської зони належать:

Австрія, Бельгія, Греція, Данія, Естонія, Ісландія, Іспанія, Італія, Латвія, Литва, Ліхтенштейн, Люксембург, Мальта, Нідерланди, Німеччина, Норвегія, Польща, Португалія, Словаччина, Словенія, Угорщина, Фінляндія, Франція, ЧР, Швейцарія та Швеція.

Решта держав-учасників ЄС та ЄЕП, тобто Болгарія, Великобританія, Ірландія, Кіпр та Румунія, не входять до Шенгенського простору.

Громадяни третіх країн можуть їздити по території ЄС/Шенгену на підставі дійсного закордонного паспорта. В цілях поїздки по ЄС проїзним документом не може вважатись посвідчення про дозвіл на проживання, видане ЧР або іншою державою-учасником.

З довгостроковою візою або дозволом на довгострокове перебування ви маєте право їздити і до інших країн Шенгенської зони, однак для такого в'їзду існують певні умови. Що стосується країн ЄС, які не входять до Шенгенської зони, з'ясуйте умови в'їзду в дипломатичному представництві даної країни. Можливо, для такої поїздки від вас вимагатиметься віза (включаючи транзитні приміщення аеропорту).

Список дипломатичних представництв є, наприклад, на сайті Міністерства закордонних справ www.mzv.cz.

Більше інформації на цю тему знайдете на сторінці www.imigracniportal.cz в секції „Громадяни третіх країн“ – „Подорожування по ЄС/Шенгену“.

Я ХОЧУ, АБИ ЗА МНОЮ ДО ЧР ПРИЇХАЛА МОЯ СІМ'Я

КОРОТКОСТРОКОВЕ ЗАПРОШЕННЯ

Для короткострокового візиту ваші гості або члени вашої сім'ї можуть у дипломатичному представництві Чеської Республіки подати заяву на отримання короткострокової (шенгенської) візи до 90 днів. Ви, як особа, яка запрошує, повинні заповнити бланк Запрошення, який отримаєте у відділі Поліції у справах іноземців. Запрошення засвідчується Поліцією у справах іноземців.

До заяви необхідно додати наступні документи на чеській мові (у випадку закордонних документів необхідний їхній переклад, засвідчений судовим перекладачем):

- заповнений та засвідчений бланк Запрошення,
- інформація, яка підтвердить їхній намір покинути територію ЧР/Шенгенської зони до закінчення дії візи (напр., заброньований квиток/авіаквиток, документ про наявність фінансових засобів, документ про працевлаштування, документ про володіння нерухомістю, документ, що підтверджує сімейні або робочі взаємини та ін.),
- довідка про медичне страхування, що діє на території ЧР.

ДОВГОСТРОКОВА ВІЗА З МЕТОЮ „СІМЕЙНОЮ“

Якщо ви перебуваєте на території ЧР на основі довгострокової візи, або якщо не були виконані умови для видання дозволу на довгострокове перебування з метою об'єднання сім'ї (див. нижче), то члени вашої сім'ї можуть подати заяву про довгострокову візу з метою „сімейною“. Ви повинні обміркувати, чи у вас буде достатня кількість фінансових засобів для того, щоб забезпечити членів вашої сім'ї. Строк розгляду заяви може тривати максимально 120 днів.

До заяви необхідно додати наступні документи на чеській мові (у випадку закордонних документів необхідний їхній переклад, засвідчений судовим перекладачем):

- Свідоцтво про народження або про шлюб, які підтверджують родинні зв'язки,
- Документ про забезпечення житлом на території ЧР,
- Документ про наявність достатньої кількості фінансових засобів, якими можуть розпоряджатися на території ЧР,
- Документ про медичне страхування, що діє на території ЧР,
- Довідка про несудимість з країни вашого походження,
- Медична довідка з країни походження (на вимогу дипломатичного представництва ЧР).

Вам необхідно самостійно детальніше ознайомитися з інформацією про окремі вимоги щодо подання заяви для членів вашої сім'ї на www.imigracniportal.cz в секції „Громадяни третіх країн“ – „Віза для перебування до 90 днів“ та „Віза для перебування понад 90 днів“. Ви повинні обміркувати, чи будете спроможні фінансово забезпечити свою сім'ю.

ДОВГОСТРОКОВЕ ПЕРЕБУВАННЯ З МЕТОЮ ОБ'ЄДНАННЯ СІМ'Ї

Члени вашої сім'ї також можуть подати заяву про дозвіл на довгострокове перебування з метою об'єднання сім'ї, якщо у вас є дозвіл на довгострокове перебування і ви проживаєте на території ЧР принаймні 15 місяців. Однак, знову ж необхідно обміркувати, чи у вас є достатня кількість фінансових засобів для забезпечення членів вашої сім'ї. Строк розгляду заяви складає максимально 270 днів.

До заяви необхідно додати наступні документи на чеській мові (у випадку закордонних документів необхідний їхній переклад, засвідчений судовим перекладачем):

- Свідоцтво про народження або про шлюб, які підтверджують родинні зв'язки,
- Документ про забезпечення житлом на території ЧР,
- Документ про те, що у вас є постійний фінансовий дохід для фінансового забезпечення вас і вашої сім'ї,
- Документ про медичне страхування, що діє на території ЧР,
- Довідка про несудимість з країни вашого походження,
- Медична довідка з країни походження (на вимогу дипломатичного представництва ЧР).

Вам необхідно самостійно детальніше ознайомитися з інформацією про окремі вимоги щодо подання заяви для членів вашої сім'ї на www.imigracniportal.cz в секції „Громадяни третіх країн“ – „Довгострокове перебування“ та „Мета об'єднання сім'ї“. Ви повинні обміркувати, чи будете спроможні фінансово забезпечити свою сім'ю.

Не забувайте, що:

- Члени вашої сім'ї можуть подати заяву як про надання довгострокової візи так про надання дозволу на довгострокове перебування (заяву можна подати лише у випадку, якщо ви проживаєте на території ЧР принаймні 15 місяців). Довгострокова віза буде видана спочатку на строк 6 місяців, а дозвіл на довгострокове перебування видається максимум на два роки.
- Члени вашої сім'ї можуть протягом перебування в ЧР працювати, однак, у більшості випадків для цього їм буде необхідний дозвіл на працевлаштування.
- Перед прийняттям рішення про те, що хочете мати біля себе сім'ю, ви повинні бути впевнені, що у вас є достатній дохід для того, щоб її утримувати. Все це необхідно буде вірогідно підтвердити, коли члени вашої сім'ї подаватимуть заяву про надання візи або дозволу на довгострокове перебування.
- До ваших обов'язків також належить направляти дітей у віці від 6 до 15 до школи для отримання обов'язкової шкільної освіти. В протилежному випадку вам загрожують санкції.

МЕДИЧНЕ ТА СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ В ЧР

Кожен, хто перебуває в ЧР, повинен мати медичне страхування.

В ЧР існують дві основні форми медичного страхування – громадське та комерційне.

Громадське медичне страхування, в основному, призначене для наступних категорій іноземців:

- усі іноземці з дозволом на постійне проживання,
- іноземці, які працевлаштовані у роботодавця з юридичною адресою або місцем постійного проживання на території ЧР (страхування оплачує роботодавець), незалежно від того, який тип дозволу на перебування вони мають (віза, довгострокове перебування),
- громадяни країн-членів ЄС та члени їх сімей (за певних умов)
- інші окремі групи.

Комерційне медичне страхування (т.зв. туристичне медичне страхування), являє собою відносини приватноправового характеру з окремою страховою компанією, і призначене, головним чином, для наступних груп іноземців (за винятком іноземців з дозволом на постійне проживання):

- індивідуальні підприємці (самозайняті особи) та інші підприємці
- економічно неактивні члени сімей найманих працівників, самозайнятих осіб, а також інших іноземців і навіть чеських громадян
- студенти

Вимоги до туристичного медичного страхування при перебуванні понад 90 днів (на підставі шенгенської візи) встановлює Регламент Європейського Союзу – т.зв. «Візовий кодекс».

Якщо ви подасте заяву про надання довгострокової візи або дозволу на довгострокове перебування в дипломатичному представництві ЧР, ви зобов'язані на період перебування в ЧР заключити комерційне медичне страхування, що покриває видатки на необхідну та невідкладну медичну допомогу, включаючи видатки, пов'язані з проїздом, а в разі смерті – перевезенням тіла. Розмір обумовленого ліміту страхового відшкодування повинен бути не меншим 60 000 EUR. Туристичне медичне страхування не повинно виключати надання страхового відшкодування в разі нещасного випадку, що стався внаслідок навмисних дій, з вини або за співучасті застрахованого, а також внаслідок вживання застрахованим спиртних, наркотичних та психотропних речовин.

У випадку подання заяви про надання довгострокової візи, дозволу на довгострокове перебування або продовження строку перебування, ви зобов'язані укласти комерційне медичне страхування в об'ємі комплексної медичної допомоги. Це означає, що вам буде надано медичну допомогу без прямої оплати видатків на лікування з метою зберегти той стан здоров'я, який був до моменту укладення страхової угоди. Таке страхування повинно включати профілактичне та диспансерне медичне обслуговування, а також медичне обслуговування, пов'язане з вагітністю та пологами застрахованої матері. Комерційне медичне страхування в обсязі комплексного медичного обслуговування можна заключити лише зі страховою компанією, що має право надавати таке страхування на території ЧР.

Документ про комерційне медичне страхування не вимагається, якщо ви підтвердите, що видатки, пов'язані з наданням медичних послуг, будуть оплачуватись на підставі міжнародного договору, письмового зобов'язання юридичної особи, державного органу або на підставі зобов'язання, що міститься в запрошенні, засвідченому поліцією.

Якщо іноземець працює за наймом, то страхові внески за нього сплачує роботодавець. Іноземець, який веде підприємницьку діяльність, сплачує страхові внески самостійно.

У разі виникнення заборгованості в рамках медичного та соціального страхування вам загрожує ненадання або анулювання дозволу на перебування або візи! У випадку, що ви не виконуєте своїєї участі у медичному та соціальному страхуванні так, як цього вимагає чеське законодавство, вам загрожує ненадання або анулювання візи або дозволу на перебування.

НА ЩО ТРЕБА ЗВЕРНУТИ УВАГУ? ЯКІ ІСНУЮТЬ РИЗИКИ?

БЕЗКОШТОВНА ДОПОМОГА ТА ІНФОРМАЦІЯ

- У разі необхідності зверніться в Інтеграційні центри та неурядові неприбуткові організації, завданням яких є вам безкоштовно допомагати та надавати юридичні та соціальні консультації.

ПОСЕРЕДНИКИ

- Не платіть зайві гроші за оформлення вашого приїзду та перебування в Чеській Республіці, оскільки більшість питань ви зможете вирішити самі! З'ясуйте якомога більше достовірної інформації у дипломатичному представництві ЧР або на офіційному імміграційному порталі Міністерства внутрішніх справ та в Інтеграційних центрах чи неурядових неприбуткових організаціях. Не довіряйте автоматично інформації, яка з'являється в неофіційних джерелах.
- Якщо ви вирішите скористатися посередницькими послугами агентства з питань працевлаштування, перевірте, чи має воно дійсний дозвіл на опосередкування працевлаштування. Перелік акредитованих посередницьких агентств ви знайдете на порталі Міністерства праці та соціальних справ http://portal.mpsv.cz/sz/zamest/zpr_prace.

ОСОБИСТІ ДОКУМЕНТИ

- Не випускайте з рук свої особисті документи (закордонний паспорт) та зробіть собі офіційно засвідчені копії важливих документів. Візьміть з собою до ЧР також документи, що стосуються отриманої освіти, освіти ваших дітей (якщо вони їдуть з вами), посвідчення про щеплення або інші важливі документи.
- Ретельно зберігайте біометричне посвідчення про дозвіл на перебування в ЧР, оскільки у разі його втрати або пошкодження вам доведеться оплатити високі збори за видання нового посвідчення.

ДОВІРЕНІСТЬ

- Не підписуйте генеральну довіреність з питань, які ви можете або повинні вирішити самі (напр., підписання угод, отримання кореспонденції та ін.). Довіреність використовується для представництва чітко визначених інтересів конкретної особи або строком до конкретної дати.
- Усі письмові документи ретельно зберігайте, угоди, що стосуються вашої роботи, завжди укладайте письмово на випадок вимагання дотримання ваших прав та обов'язків.

РОБОЧІ УМОВИ

- Про умови та зміст роботи, яку ви будете виконувати, ви повинні домовитися ще перед приїздом до ЧР, всі домовленості повинні бути укладені у письмовій формі. У випадку, якщо після приїзду до ЧР, ви будете змушені виконувати іншу роботу, ніж про яку домовились, і ви не будете згодні її виконувати, може йти мова про порушення закону вашим роботодавцем, а значить про кримінальну діяльність (шахрайство) або, в найгіршому випадку, навіть про торгівлю людьми з метою примусової праці. У такій ситуації можуть опинитися як чоловіки, так і жінки. Розпізнати таку ситуацію можна, наприклад, по недостойному відношенню, поганих робочих умовах (надурочні години, антисанітарні умови, небезпечна робота або робота, що загрожує здоров'ю), обов'язку погашати фіктивні борги або сексуальній чи психічній експлуатації. У такому випадку негайно зверніться у спеціалізовану неурядову організацію (див. секція контакти) або у поліцію Чеської Республіки за допомогою. Ваші свідчення допоможуть покарати порушника та захистити перед подібною експлуатацією таких же іноземців, як Ви.

БОРГИ ТА ВІДСУТНІСТЬ ЗАБОРГОВАНІСТІ

- Будьте обережні при позичанні грошей, аби вас ваші борги або можливий арешт майна не привели до пастки, що могло б викликати проблеми, які зроблять ваше перебування нелегальним. Штрафи, а потім і пеня, можуть стосуватися банальних на перший погляд речей, як наприклад, штраф за неоплачений проїзд у громадському транспорті, неоплачений збір за телебачення, внесок за розстрочку закупленого товару, збір за вивезення сміття або медичне та соціальне страхування.
- В ЧР існує реєстр боржників. Підтвердження про відсутність боргів вимагається також у зв'язку з вашою підприємницькою діяльністю та правом на перебування.

ДОТРИМАННЯ ЗАКОНІВ

- Порушення обов'язків перебування та трудових обов'язків, тобто законодавства ЧР загалом, може призвести до вашої депортації з ЧР і до занесення вашого імені до Шенгенської інформаційної системи (ШІС). Це означає, що вам буде заборонено в'їжджати в усі країни Шенгенського простору.

ЗМІНА АДРЕСИ В ЧР

- Ви повинні повідомити про зміну вашого місця проживання в ЧР у строк, встановлений законом. Державні установи вам можуть послати поштою рекомендованого листа важливого змісту. Вже після 10 днів його зберігання на вашому поштовому відділенні лист буде вважатися врученим, навіть якщо ви його не отримали. Також необхідно, щоб на вашій поштової скриньці і дзвінку було чітко зазначено ваше ім'я, для того щоб листоноша міг вас знайти.

ЗАОЩАДЖЕННЯ НА ВИПАДОК СКРУТИ

- Якщо це можливо, то відкладайте гроші на випадок неочікуваної потреби або повернення до своєї країни.

ВАЖЛИВІ КОНТАКТИ В ЧР

ПЕРЕД ВІД'ЇЗДОМ ДО ЧР

Дипломатичні представництва ЧР, видання шенгенських віз:

- **Міністерство закордонних справ ЧР** – Департамент з питань консульських концепцій та методики
www.mzv.cz, e-mail: kkm@mzv.cz

ПІСЛЯ ПРИЇЗДУ ДО ЧР

Усі питання, пов'язані з перебуванням, продовженням перебування, повідомленням про зміни:

- **Міністерство внутрішніх справ ЧР** – Департамент з питань надання притулку та міграційної політики (ОАМР)
www.imigracniportal.cz – тут ви знайдете контакти відділень Міністерства внутрішніх справ у регіонах.

Задавати питання можна на:

Інформаційній лінії Міністерства внутрішніх справ чеською та англійською мовами: тел.: (+420) 974 832 421, (+420) 974 832 418
e-mail: pobyty@mvcz

Контроль легальності перебування, засвідчення бланку Запрошення, реєстрація після приїзду на територію ЧР:

- **Поліція ЧР – Служба поліції у справах іноземців**
www.policie.cz/clanek/informace-pro-pobyty-cizincu.aspx

Робота в ЧР, інформація, посередницькі агентства, вільні робочі місця (і для іноземців):

- **Міністерство праці та соціальних справ**
Робота іноземців в ЧР: http://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam
Посередницькі агентства з питань працевлаштування: http://portal.mpsv.cz/sz/zamest/zpr_prace
Центри зайнятості: <http://portal.mpsv.cz/uprc>
Інспекції праці: www.suip.cz

Безкоштовна інформація та консультації:

- **Інтеграційні центри - www.integracnicentra.cz**

Інтеграційні центри ви знайдете майже у всіх краях Чеської Республіки. Інтеграційні центри безкоштовно порадять вам у якій установі ви зможете вирішити свої питання, запропонують вам курси чеської мови, консультації, переклади та низку інших послуг. В Інтеграційних центрах у вашому розпорядженні завжди є інтернет. Працівники Центрів проконсультують вас з приводу користування інтернетом та допоможуть вам.

- **Неурядові неприбуткові організації – ННО (NNO)** – на сторінках www.cizinci.cz можна знайти усі контакти в секції «Довідник контактів».

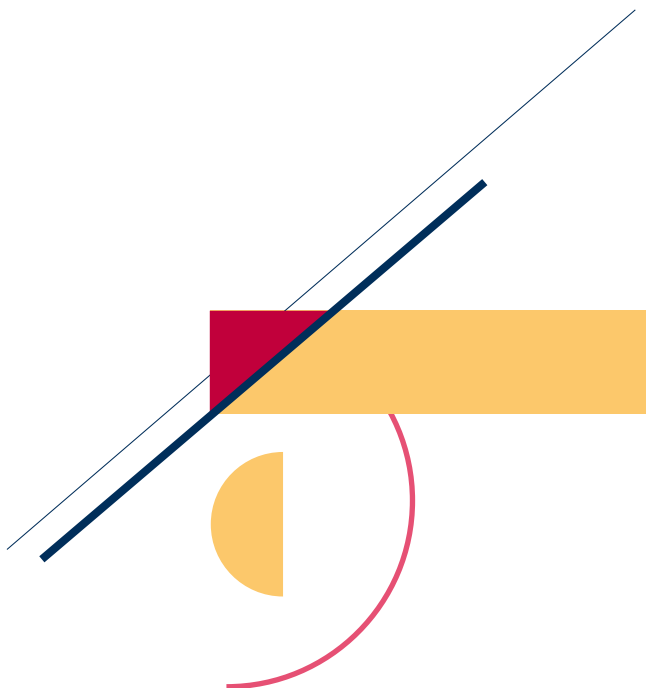
ННО пропонують безкоштовні соціальні та юридичні консультації, курси чеської мови, допомогу при переговорах в установах або супровід на ці переговори, до лікаря, на переговори зі школою, усні та письмові переклади. По телефону ви можете звернутися з проханням про раду або допомогу у будь-яку ННО, навіть поза місцем вашого проживання. В різних регіонах також знайдете неприбуткові неурядові організації, куди ви можете прийти особисто та порадитися.

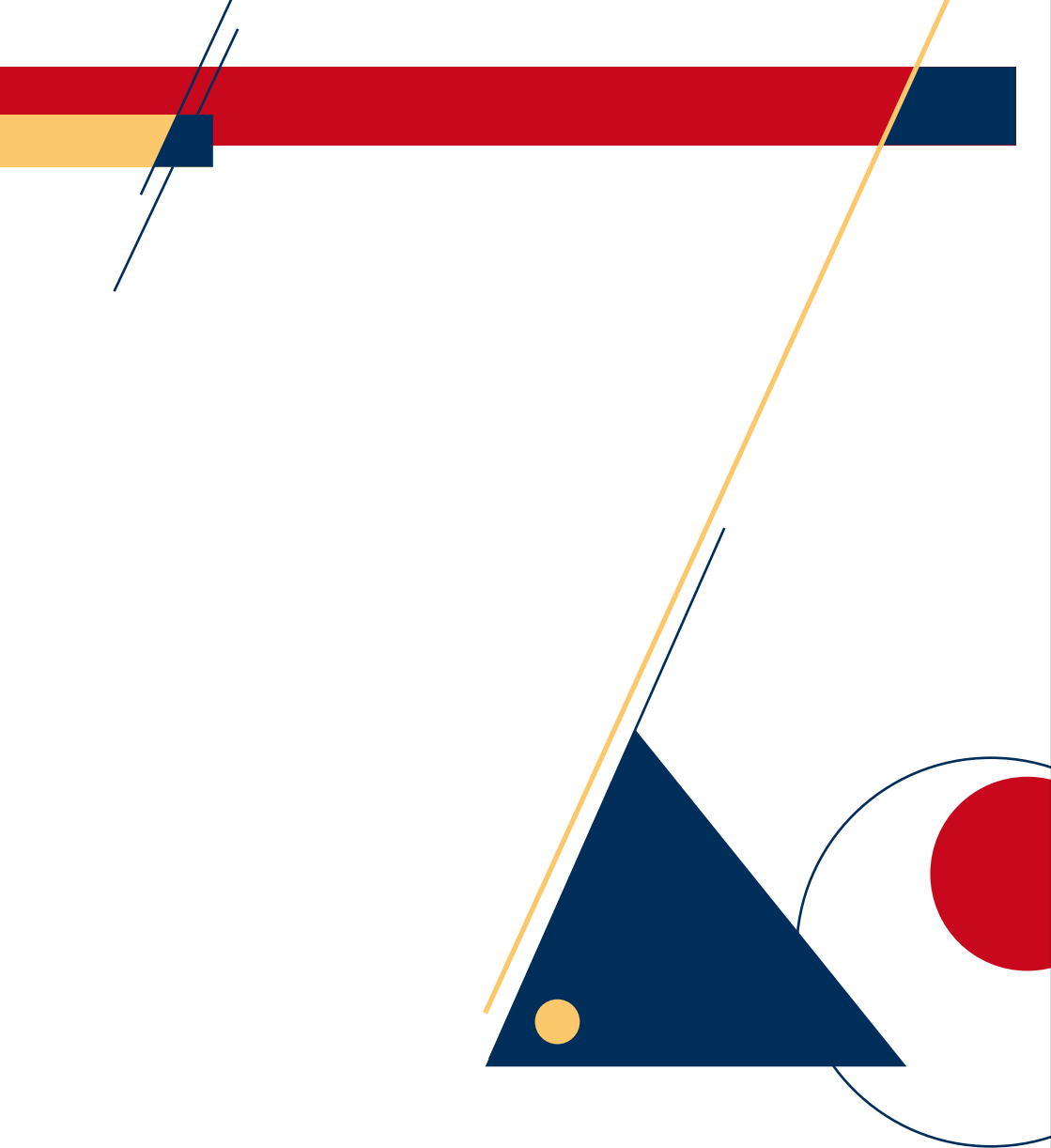
Наводимо тут лише декілька таких організацій:

- **Організація по допомозі біженцям – ОДБ (ОРУ)** – юридичні та соціальні консультації
www.oru.cz, tel: (+420) 284 683 714, e-mail: oru@oru.cz
- **Консультація з питань інтеграції – КзПІ (РРІ)** – юридичні та соціальні консультації
www.p-p-i.cz, tel: (+420) 224 213 426, e-mail: praha@p-p-i.cz
- **International Organization for Migration (Міжнародна організація з питань міграції) – ІОМ**
консультації, трудова міграція, добровільні повернення
www.iom.cz, tel: (+420) 233 370 160, e-mail: prague@iom.int
- **Центр з питань інтеграції іноземців – ЦзПІ (СІС)** – трудові та соціальні консультації
www.cicpraha.org, tel: (+420) 222 360 452, (+420) 222 362 142, e-mail: info@cicpraha.org
- **Асоціація з питань інтеграції та міграції – СзПІМ (SIMI)** – юридичні та соціальні консультації
www.migrace.com, tel: (+420) 224 224 379, e-mail: poradna@refug.cz
- **InBáze Berkat** – юридичні та соціальні консультації
www.inbaze.cz, tel: (+420) 224 941 415, e-mail: info@inbaze.cz
- **Карітас ЧР** – допомога іноземцям у скруті
www.charita.cz
Карітас ЧР має мережу філій по усій Чеській Республіці.
- **Празький архієпископський Карітас – Центр Міграції**
юридичні та соціальні консультації, короткочасний нічліг осіб у скрутному становищі, допомога жертвам торгівлі людьми
www.praha.charita.cz, tel: (+420) 605 268 444.
- **МЕТА** – консультації з питань освіти для молоді та дорослих, нострифікація дипломів
www.meta-os.cz, tel: (+420) 222 521 446, e-mail: info@meta-os.cz
- **La Strada** – допомога жертвам експлуатації та торгівлі людьми
www.strada.cz, SOS linka: (+420) 222 717 171, Infolinka: (+420) 800 077 777

Імміграційний портал ЄС:

- <http://ec.europa.eu/immigration>

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Брошура виникла в рамках проекту, фінансованого Європейським Союзом з Європейського фонду з питань інтеграції громадян третіх країн, спільно з Міністерством внутрішніх справ Чеської Республіки.